Kaina 20 centų

BLAIVIOJI LIETUVA

4–5

1937 METAI LIEPOS MĖNESIO 11 D.

Skaityk ir platink

naują kovai su girtavimo papročiu Lietuvoje skirtą laikraštį

„Blaivioji Lietuva"

„BLAIVIOJI LIETUVA" išeina du kart į mėnesį. Joje bendradarbiauti pasižadėjo visi žymesnieji mūsų krašto blaivininkų veikėjai. Be to, Blaiviojoje Lietuvoje rasite beletristikos ir poezijos kūrinių.

„BLAIVIOS LIETUVOS" metinė prenum. kaina 4 lit, pusei metų 2 lit., 3 mėn. 1 lit. 50 ct. Atskiro numerio kaina 20 ct. Amerikoj 2 dol. Iki šių metų galo nuo pirmo numerio 3 litai

Redak. ir adm. adresas: Kaunas, Kranto al. 96, tel. 41630.

Intensyvus kultūrinis gyvenimas yra vienas didžiausių alkoholio priešų

Blaivybės sąjūdžio pagrindinis uždavinys — šalinimas girtavimui palankių aplinkybių. Šalintinas vertimo gerti paprotys ir ilgi naktiniai baliai. „Studentų aludučiuose abstinentu pasirodyti drovu". Sodžiui reikia bealkoholinių ar mažai alkoholinių gėrimų. „Pienocentro" gėrimams ir vaišingiausiame stale turėtų būti atitinkama vieta. Naujoj higienos programoj daug vietos skirta alkoholizmo klausimams.

(Pasikalbėjimas su kultūros departamento direktorium dr. A. Juška).

Šiomis dienomis mūsų bendradarbis apsilankė pas žinomą mūsų visuomenės veikėją ir kultūros departamento direktorių dr. Jušką, kuris malonėjo pasikalbėti aktualiais krašto blaivinimo reikalais.

— Kaip p. Direktorius žiūrite į krašto blaivinimo darbą, dabartinę priešalkoholinės akcijos kryptį bei veikimo metodus?

Visuotinė abstinencija, mano supratimu, yra ne tik nepasiekiamas idealas, bet ir nebūtinai siektinas dalykas. Atrodo kartais, kad žmogui svaigintis kuone būtina. Visose tautose rasime daugiau ar mažiau stiprių gėrimų, kurie gali būti pavadinti nacionaliniais gėrimais. Didžiausia yda yra ne pats išgėrimas, bet nesilaikymas saiko. Kartais ir

KULTUROS DEPARTAMENTO DIR. DR. A. JUŠKA.

visiškai nekaltas ir geras dalykas pavartotas be saiko pasidaro kenksmingas. Užtat ir blaivybės sąjūdžio pagrindinis uždavinys turėtų būti ne tiek visiškos abstinencijos propaganda ir pasiryžėlių abstinentų verbavimas, kiek saiko nustatymas ir šalinimas aplinkybių, kurios tą saiką padaro beveik negalimu. Apie tas aplinkybes, apie kai kuriuos pas mus įsivyravusius papročius, skatinančius ne tik besaikį išgėrimą, bet tiesiog girtuokliavimą, norėčiau plačiau pasisakyti.

Kalbant apie miestų gyvenimą, ypač apie inteligentus, kurie šioje srityje turėtų visai tautai šviesti savo pavyzdžiu, tokiais ydingais papročiais pirmiausia reikia laikyti naktinius balius, kietą raginimą išgerti, privalomus alučius ir kitus į juos panašius reiškinius. Kažin ar rasim kitą šalį, kur būtų taip palaidas naktinių pramogų organizavimas, kaip pas mus. Viešieji baliai prieš dešimtą valandą vakaro neprasideda ir net žiemos metu be aušros nepasibaigia.

Suprantamas daiktas, kad paprastas organizmas negali tęsėti kiaurą naktį fizinių jėgų ir pakeltos nuotaikos, kurių taip reikia, kad balius pasisektų. Nori, nenori reikia alkoholiu, narkotikais ir kitomis dirbtinomis priemonėmis sukelti baliaus nakčiai pajėgas ir nuotaiką. Be stiprios alkoholio dozos čia jau neapsieinama. Visiškai būtų kitas reikalas, jei baliai ir kitos panašios pramogos prasidėtų nevėliau 8 val. ir baigtųsi 12—1 val. Dar blogiau su naktiniais restoranų svečiais. Dėkingai pasidarbuotų Lietuvos blaivintojai, jei prašalintų žalingą naktibaldavimo paprotį ir reikalui esant net įtikintų įstatymų ar įsakymų leidėjus sutvarkyti nakties poilsį, jei tos tvarkos nebūtų galima pasiekti vienos propagandos priemonėmis.

Antras ne tik miestuose, bet ir sodžiuje nepaprastai plačiai įsigalėjęs paprotys, tai didelis raginimas išgerti. Jei kurioj draugijoj pasitaiko bent vienas didesnis gėrimo mėgėjas, tai jis laiko savo būtina pareiga telkti gėrimo talkon visus likusius draugijos dalyvius. Kitų atsikalbinėjimu jis pasirengęs beveik įsižeisti, o šeimininkas laiko tiesiog netaktinga nepataikauti kaip tik pačiam tam didž. svaigalų mėgėjui. Šitokiose sąlygose sunku išlaikyti sveikas ir išganingas saikas ir blaivesniųjų atsparumas su kiekvienu stikeliu silpnėja. Taip pamažu pas mus didėja ne tik stipriai išgeriančių, bet ir alkoholikų skaičius.

Dar kaip nemalonų mūsų gyvenimo reiškinį galima pažymėti ir kai kurių mūsų studentų korporacijų noriai praktikuojamus privalomus alučius, kuriuose abstinentu arba mažai tepajėgiančiu pasirodyti stačiai drovu.

Jei mūsų sodžiuje nesenai būta plataus papročio svečią ar talkininką pavaišinti savo pasidarytu nelabai stipriu alumi, tai šiandien tą alų vis daugiau ir daugiau pakeičia degtinė arba net pačių išsivarytoji „naminė". Reikia ne tik propagandos, bet ir pozityvių pastangų duoti sodžiui bealkoholinių ar mažai alkoholinių gėrimų, kad beįsigalintis paprotys būtų pašalintas. Viena iš priemonių būtų platesnis vaisių sulčių ir mažai alkoholinių vynų ir alų gaminimas. Iš alaus atpiginimo blaivininkai atrodo gali tikėtis daugiau pozityvių negu negatyvių davinių. Būtų gera, kad alaus atpiginimą pasektų dar ir gerų vynų atpiginimas ir kad geriantieji išmoktų mažai, bet su geru skoniu gerti. Taip pat labai palaikytinos „Pienocentro" pastangos plėsti pieniškuosius gėrimus. Jiems ir vaišingiausiame stale turėtų būti suteiktos tos pačios teisės, kaip ir alkoholiniams gėrimams.

Tuo savo pasisakymu aš nenorėčiau tvirtinti, kad abstinencijos skleidimas būtų beprasmiškas. Norėčiau tik pabrėžti, kad, mano įsitikinimu, visuotinė abstinencija yra nepasiekiama ir kad blaivininkai turėtų ne tiek meškerioti retas abstinentų žuveles, bet griebti pačius didžiuosius šamus.

— Ar vyriausybė nesiruošia per mūsų mokyklas pradėti stipresnę priešalkoholinę akciją?

Blaivybės idėjai Švietimo Ministerija skiria daug reikšmės. Naujoj higienos programoj tatai labai stipriai pabrėžiama. Mokyklos praktika taip pat nepalieka vietos alkoholiui. Pono Ministerio įsakymu net pašaliniams asmenims uždraustos mokyklos rūmuose pramogos su alkoholiniais gėrimais. Jei mokyklos darbo vaisiai nėra pakankami, tai priežasčių reikia ieškoti visuomenėj, kuri šiuo atžvilgiu mokyklos ne tik neparemia, bet dar visiškai prieš ją veikia.

— Koks yra santykis tarp krašto kultūrinės pažangos ir alkoholizmo?

Intensyvus kultūrinis ir sportinis gyvenimas yra vienas didžiausių alkoholio priešų, todėl svarbu, kad kuo plačiau kultūros spinduliai pasklistų po visą šalį. Tankus bibliotekų tinklas, organizacijos, chorai, liaudies teatrai, sportas, jaunųjų ūkininkų ratelių praktinis darbas gali išstumti ir išstumia didelę dalį pramogų ir visokių suėjimų, kurie neapsieidavo be alkoholio, kortų, ištvirkavimo ir net muštynių. Alkoholio vartojimo sumažėjimas, be abejo, sustiprintų mūsų tautą ne tik fiziškai, bet ir materialiai ir kultūrinis progresas būtų spartesnis, — baigė pasikalbėjimą p. Direktorius dr. A. Juška.

Ign. K.

Pr. Giedraitis

Suglauskim gretas

(Vasaros blaivybės savaitės proga).

Kaip kasmet, taip ir šiais metais nuo birželio mėn. 27 d. iki liepos 4 d. krašte vyko, taip vadinama, blaivybės savaitė, kurios praktišką organizavimą iki tol tenka pakelti vienai Liet. Katalikų Blaivybės Dr-jai. Paprastai blaivybės savaitės dabar yra skelbiamos du kart į metus. Viena esti žiemos laike. Ji prasideda sausio 30 d. ir baigiasi vasario mėn. 6 d. Šiomis dienomis įvykusi blaivybės savaitė yra vadinama vasaros. Apie praktišką naudą krašto blaivinimui ir apie tokių gerai suorganizuotų savaičių reikalingumą bei naudingumą netenka ir kalbėti. Aišku, kad jos blaivininkiškame darbe vaidina žymų vaidmenį.

Bet dabar trumpai prie progos norisi žvilgterėti į tai, kaip praėjo krašte vasaros blaivybės savaitė, kokių praktiškų veiksmų ją organizuojant atlikta ir bendrai kaip ji pasireiškė gyvenime.

Pirmiausiai pažvelkime į spaudą, taip vadinamą trečiąją pasaulio galybę. Jau iš anksto blaivybės dr-ja išsiuntinėjo raštus prašydama visų be skirtumo redakcijų šios savaitės proga pavaryti kuoplačiausią prieš-alkoholinę propagandą. Negalima būtų pasakyti, kad visa spauda būtų pro pirštus į tai pažiūrėjusi. Kai kurie ypatingai „Mūsų Laikraštis" patalpindamas „Blaivios Lietuvos" bendradarbio Ign. Kinderio įdomų straipsnį, Žemaičių Prietelius", „Panevėžio Balsas", Mūsų Kraštas" ir kiti kaikurie Kauno ir provincijos savaitraščiai nepašykštėjo vietos šiai būtinai propagandai, bet kiti kaž kodėl beveik lyg demonstratyviai vengė šiuo reikalu ką nors rašyti. Ir net blogiau, vienas dienraštis,

būtent „Lietuvos Žinios", savaitės proga pradėjo savišką agitaciją. Patalpino šlykščią geriančiųjų karikatūrą, pridedant lyg kaž ką gazdinantį pranešimą, kad kurėsi tautiška blaivybė. „L. Žinios" nekultūringai stengiasi pašiepti dar neišėjusį viešumon naują lietuvišką blaivininkų sąjūdį. Daleidžiant, kad pašposauti šiek tiek galima, vis dėlto reikia pripažinti, kad šį kart „L. Žinių" jumoras buvo ne vietoj. Juk kaip visur taip ir blaivininkų tarpe gali atsirasti žmonių, kurie kartais negali iki galo išlaikyti blaivaus kelio tiesumo. Pagunda ir juos gali nugalėti. Bet tai įvyksta su išmtimi. Dauguma, kaip praktika rodo, tapę blaivininkais jau lieka ištikimi šiai idėjai iki galui. Be to, dėl vieno kito kada tai senai arba ateityje padarysiančio netaktą, nereiktų gnaibyti kitų. O juk blaivininkai negimsta tokiais (o jei ir gimsta, tai retai)! Tik pajautimas, kad ſgėrimas yra nereikalingas, kad jis žudo žmogų, pažinus alkoholio žalą, įtikinėjimas paveikia kitus ir papildė blaivininkų gretas. Mes tikime, kad ne vienas dabar su saiku ar be saiko geriantis svaigalus supras jų žalingumą ir ateis į mūsų eiles, kurios kovoja už blaivų žmogų ir už Blaivią Lietuvą. Ir niekas dėl jų praeities tenedrįsta šaipytis. Dėl kažkokio „L. Žinių" sugalvoto tautiškumo nėra ko gązdintis. Anot prof. J. Bagdono pareiškimo, atspausdinto „Blaiviosios Lietuvos" nr. 3 vardu „Priešalkoholinė akcija", kurioj sakoma: Š. m. pavasary iškylo kita akcija, kuri yra vykinama grynai valstybingumo sumetimais; išleidžiamas laikraštis „Blaivioji Lietuva", kuriam rūpi viso krašto, visų žmonių, ne vien katalikų blaivinimas. Tai yra platesnio mąsto akcija apimanti visus krašto gyventojus. „galim užtikrinti, kad tas tautiškumas nedraudžia visiems be pažiūrų skirtumo blaivininkams sueiti, pamiršus tuščius asmeninius ginčus, į vieną priešalkoholinį frontą ir kovoti už krašto blaivumą. Naujas blaivininkų sąjūdis nėra politinis, todėl „L. Žinioms" ir nereiktų prieš jį taikyti savo artilerijos.

Apibudinus mūsų spaudos vaidmenį, blaivybės savaitės proga, norisi pastebėti, kad šiaip praktikoje daugiau kuo ši savaitė ir nepasižymėjo. Tiesa, vienur kitur buvo sušauktas susirinkimas, paskaityta paskaita ir t. t. Bet tas žymesnio vaidmens ir nesuvaidino. Verta pažymėti, kad radiofone 4-VII buvo perskaityta gana įdomi p. J. Kavaliūno paskaita. Ir tai viskas. Savaime aišku, kad čia daug ką primesti L. Kat. Blaivybės dr-jai yra negalima. Prie sunkios materialės būklės ir to viso „palikimo", kurį ji gavo iš buvusių vadų, vargu ar kas kitas būtų įstengęs daugiau padaryti.

Bet del to nenusimenant ir nenuleidžiant rankų, reikia būtinai suprasti reikalą, kad mums blaivininkams tenka suglausti gretos ir pajusti savo tarpe daugiau vieningumo. Juk pagaliau kas mus visus jungia ir kas skirie? Jungia bendroji idėja ir noras kuogreičiausia nublaivinti Lietuvą, nuvalyti nuo Lietuvos padangės alkoholio rūkus. Skiria tušti iš senų laikų užsilikę norai skaldytis srovėmis ir grupėmis. Gana to. Iš to nebuvo naudos praeity nebus ir ateityje. Mūsų nedaug ir pajėgos tik bendrai sutelkus į vieną būrį gali šį tą nulemti. Kai gaisras dega, tai visi nežiūrėdami ar namas lietuvio ar žydo, ar kataliko ar bedievio bėga gesyti ir gelbėti žūstančius. Tą daryti įpareigoja artimo meilė. Blaivinimo darbas irgi esmėje yra artimo gelbėjimas. Tad į šį darbą stokime visi bendrai, nes tik tada galime daugiau nuveikti ir tuo pačių patarnauti savo tėvynei Lietuvai ir broliams lietuviams.

Prof D-ras J. Bagdonas

Iš istorijos kovų su girtybe*)

Šalis, kuri pirmutinė pradėjo kovoti su žalingu girtavimu tai buvo Jungt. Amerikos Valstybės. 1826 m. Bostone buvo įkurta pirmoji blaivybės draugija. 1829 panašios draugijos įsikūrė Europoj — Irlandijoj ir Škotijoj, o 1831 m. Anglijoj. Vėliau atsirado panašios draugijos Olandijoj, Vokietijoj, Prancūzijoj ir kt.

Pradžioj į draugijos narius buvo priiminėjami tik suaugę, bet vėliau, atsiradus kliūtims, norint prablaivinti įpratusius gerti, blaivybės šalininkai nukreipė akis į jaunuomenę, ypač mokinius, manydami, kad geriau yra užbėgti už akių girtavimui, negu atversti į blaivybę įpratusius gerti.

1834 m. įsikūrė draugija vaikams auklėti Prestone, o 1837 m. — Dumpries (Škotijoj) ir kt. Nuo 1847 m., nenuilstančiai dirbant M me Carlile ir kun. M. Tunnicliff, po visą Angliją išsiplatino draugijos **Bands of Hopc**

Vaikų blaivinimo draugijų sąjungos organizuotos šale mokyklų, XIX a. pabaigoj (1899). Jungt. Valstybėse jau turėjo virš 3 milijonų narių.

BLAIVINIMAS PER MOKYKLAS BELGIJOJ.

Pirmoji blaivybės draugija Belgijoj atsirado apie 1850 m. Brukselėj, Anglijos ir Vokietijos įtakos dėka. 1862 m. prasidėjo blaivinimo propaganda per mokyklas. Visų pirma svarbu buvo išiaiškinti, kokiu būdu pradžios mokykla galėtų būt panaudota steigimui blaivybės draugijų. Prie to darbo daug prisidėjęs buvo rašytojas M. Van Gansen.

Septiniolikai metų praėjus (1879) Brukselėj buvo įsikurus **Patriotinė liga prieš alkolismą,** kuri nereikalavo visiškos blaivybės, tik pasitenkino kovojimu su girtavimu (l'abus). 1884 m. ta draugija pasivadino Asociacija kovai su girtavimu.

1885 m. Belgijoj buvo tartautinis kongresas kovai su girtavimu **(Meeting international d'Anvers contre l'abrus des boissas alcooligues)** Tame kongrese ypač pasižymėjo su savo pranešimu M. Wakely. Jis buvo šalininkas visiško susilaikymo (abstinencijos) nuo spiritinių gėrimų. Ypatingą dėmesį jis atkreipė į vaikų auklėjimą blaivybės atžvilgiu. Jaunystėje, anot jo, lengviausiai galima įdiegti papročiai, kurie įsisenėję nenyksta. Pradžia nulemia pabaigą. Papratimas virsta būdo ypatybe ir vaikas suaugęs lengvai gali atsispirti pagundoms ir išlikti blaiviu — abstinentu. Geriau esą užbėgti už akių ligai, negu ligą gydyti.

Priešalkoholiniame kongrese Brukselėj 1897 m. sukėlė nusistebėjimą vieno senelio pareiškimas apie auklėjimą vaikų blaivybės dvasioj. Tas senelis šiaip atsiliepė:

— „Būdamas septynių metų aš atsiklaupęs prieš savo tėvą prisižadėjau visą savo gyvenimą susilaikyti nuo svaiginamųjų gėrimų: aš supratau gerai, kad alkoholis yra viso pikto priežastis, ir ligi šios dienos nesu sulaužęs savo pasižadėjimo".

1886 m. įsikurė pirmutinė draugiją,

1886 m. sikurė pirmutinė draugiją, kuri pastatė sau tikslą platinti visišką blaivumą (l'abrtinence complète) tarp suaugusių, o 1889 m. tokią pat draugiją vaikams.

Tais pat metais kun. M. Senden

*) Zu. Organisotion del Enseignement Antialcogligue dansles ecols primaires Bruxelles 1900.

pradėjo išleidinėti pirmąjį blaivybei skirtą laikraštį.

1892 m. pradžioj vienas provincijos vyresnysis pradžios mokyklų isnpektorius M. Robyns kreipėsi prie iVdaus ir Švietimo ministerijos su pranešimu apie blaivybės draugijų prie mokyklų Cimbour'o provincijoj ir prašė jo pritarti pageidavimais pradžios mokslo Tarybos, kad prie mokyklų būtų organizuojančios blaivybės draugijos visoj valstybėj, panašiai kaip taupumo draugijos. Su tokiu pat prašymu kreipėsi į vyriausybę ir Belgijos blaivybės draugiją (Soriėtė belge de Tempérance).

1892 m. balandžio 3 d. cirku liaru į mokyklų vyresniuosius Inspektorius Ministeris de Burlet patenkino M. Robyns'o ir Belgijos blaivybės draugijos prašymus.

Balandžio 23 d. tų pat metų Vidaus ir Švietimo Ministeris išleido cirkuliarą normalių mokyklų direktoriams, įsakydamas dėstyti jų įstaigose apie spiritinių gėrimų kenksmingumą. Birželio mėn. Vidaus ir Švietimo Ministerio parėdymu visoms pradžios mokykloms buvo išsiuntinėta brošūra **Cooperation des établissmanti d'instraction primairea'la latte contre l'alcoolisme.** Toj brošūroj tilpo ir M. Robins'o pranešimas (rapport) ir 3 minėti cirkuliarai.

Mokyklinės draugijos blaivybės greit paplito visame krašte. Tik deja, ne visur blaivybės idėja buvo tinkamai suprasta. Dauguma suprato, kad vyriausias to darbo tikslas tai yra organizavimas draugijų, auklėjimas blaivinimo dvasioj buvo kiek apleidžiamas juo, kad kitų manyta, kad pradžios mokyklų mokslo programas ir taip jau buvęs plhus ir sunkų buvę tas programas varžyti. Be to, kitos savivaldybės darė trukdymų steigti draugijų.

Tiems nesusipratimams ir kliūtims pašalinti Vidaus ir Švietimo Ministeris M. Schollaert 1898 m. balandžio 2 d. išleido mokyklų inspektoriams svarbų parėdimą, kuriuo **dėstymas apie alkcholio kenksmingumą** pradžios mokyklose paskelbtų **privalomu;** podraug buvo nurodytos dėstymo ribos, atsižvelgiant į kitus mokymo dalykus. Be to, buvo nurodyta, kad mokytojai turi būti paruošti tokioms pareigoms specialėmis konferencijomis — kursais. Taipgi buvo nurašyta, kaip turi pasielgti mokytojai, jei tam darbui būtų daromos kliūtys iš savivaldybių pusės.

Tais pačiais metais ministerio parėdymu buvo išsiuntinėtos visiems mokytojams ir mokytojoms sekančios brošūros: Dr. Van Coillie **Lesions viscerales** (vidurių sužalojimai), Dr. Bienfait **Prėjuges populaires sur l'alcool** (liaudies prietarai apie alkoholį) ir Edm. Varlet **Petit manuel de temperance** (Mažas blaivybės vadovėlis).

Kursai mokytojams turėjo didelį pasisekimą. Kiti persiėmė blaivininko dvasia ir patys organizavosi į specialę blaivybės draugą.

Iš to, kas pranešta, matyti, kaip atsirado ir kaip vystėsi Belgijoj blaivininko darbas per mokyklas. 1897 m. kongrese Brukselėj vienas kalbėtojų teisingai pasakė: **gelbėdami vaikus mes išgelbėsime Belgiją.**

b. d.

Visiškai nesvarbu, ar tavo pareigos sunkios, ar ne, gyvenimo aplinkybės palankios ar nepalankios, pritaria tavo sumanymams kiti žmonės ar ne, juokiasi kas iš tavęs ar ne, — visuomet tvirtai laikykis savo įsitikinimų, nuolat plėsk savo dvasinį akiratį ir perdirbinėk susidarytus ateities planus, pagal kuriuos nori savo gyvenimą tvarkyti.

Orison Swet Marden.

Girtavimas ir šeima

Nuolatos besirūpinantis krašto blaivinimo reikalais, ir ieškantis sekmingesnių priešalkoholinės kovos būdų „Blaiviosios Lietuvos" bendradarbis Dr. Konstantinas Nekvedavičius malonėjo pasidalyti mintimis su mūsų skaitytojais šiuo labai opiu klausimu.

— Ar alkoholis turi įtakos į šeimos gyvenimą?

Visiems gerai žinoma, kad alkoholis suardo šeimos židinį. Bet tai geriausiai gali pastebėti ir šiuo reikalu daugiausiai faktų patiekti, gydytojas, nes, turbūt, nėra tos bakūžės, į kurią nebūtų atsilankęs gydytojas, gydydamas kūną ir paguosdamas dvasioje. Būna tokių atsitikimų, kad visa šeima serga, o šeimos galva — tėvas jau kelinta diena girtuokliauja, pragerdamas netik visą savo uždarbį, bet taip pat ir geresnius savo ir kitų šeimos narių drabužius. Negana to grįžęs į namus ir išgirdęs nors mažiausį savo adresu priekaištą pradeda negailestingai net ir sergančius savo vaikus bei žmoną mušti. Kartais dėlei to, žiauraus mušimo įvyksta sunkus kūno sužalojimas, o kaikada ir mirtis. O vargšė šeima neturi kam ir kaip dėl to viso pasiskųsti. Kiekvienas, į kurį šiuo reikalu kreipiamasi, pataria kreiptis į teismą. Bet kaip jie nueis į teismą, jeigu ten iš jų reikalaujama pristatyti ligos (sumušimo) liudimas o tam liudimui išimti jie neturi net kelių centų. Juk nepaslaptis, kad girtuoklių šeimos, ypatingai tos, kurios nedrįsta elgetauti, tiesiog badauja misdamos per ištisas savaites, vienu vandeniu.

— Kuriame luome pasitaiko girtuoklių, kurie taip negailestingai kankina savo šeimas?

— Dažniausiai būna darbininkų šeimose. Bet mano praktikoje tai teko pastebėti ir net žymių tarnautojų tarpe, kurie atlieka panašius ne visai garbingus žygdarbius.

— Kodėl jie taip elgiasi?

—Teko pastebėti, kad tie patys, kurie taip žiauriai elgiasi išsiblaivėję apgailestauja savo darbus ir jau būna malonesni savo šeimai. Alkoholio dėka jie nustoja intelekto, tampa paraližuotas jų psichinio galvojimo centras ir atbunka jausmai. Jie pasidaro be galo žiaurūs ir nejautrūs. Todėl jie įžeidžia savo šeimą ne tik žodžiu bet taip pat ir veiksmu.

— Kaip reiktų sutvarkyti alkoholikų šeimas?

— Į šį klausimą yra sunkiau atsakyti, nes jis yra nelengvas. Bet spręsti jis jau reikia šiandieną, nes rytoj gali būti pervėlu. Aš manyčiau, kad turint galvoj visas tas skaitlingas blogybes, kurias suteikia ne tik pavienioms šeimoms, bet visai valstybei alkoholikų sauvaliavimas, reiktų imtis ko greičiausių priemonių. Pirmoj eilėj reiktų suregistruoti visas alkoholikų šeimas ir atiduoti jas naujai įsteigtų tam reikalui organų priežiūrai. Nepataisomus alkoholikus ypatingai tuos, kurie negailestingai kankina savo šeimas reiktų patalpinti į priverčiamojo darbo įstaigas, iš kur visas jų uždarbis turėtų būti persiunčiamas šeimai. Be to, reiktų atitinkamai pakeisti Baudž. Statuto straipsniai ta prasme, kad girtuoklių šeimų skundai turėtų būti svarstomi be eilės ir girtuokliai už šeimos narių mušimą, nežiūrint, kad ten būtų ir lengvo kūno sužalo-

jimas, būtų baudžiami kaip ir už sunkaus. Tą siūlyti esu priverstas iš artimo meilės, nes negaliu ramiai žiūrėti, kai sužvėrėję alkoholio vergai despotiškai kankina ir žudo savo šeimas. Nekaltų kūdikių ašaros ir nelaimingų moteriškių dūsavimai turi paraginti mumis visus prie aktyvesnios kovos su alkoholizmu. Ir ten, kur neveikia įtikinėjimas ir geri žodžiai, ten turėtų būti pavartotos ir griežtesnės priemonės.

Algis Skaidra

Girtavimas su saiku ir abstinencija

Blaivybė ir abstinencija, mūsų gyvenimo praktikoj įgavo nevienodą prasmę, nors šios sąvokos viena antrai yra labai artimos. Blaivininkais pas mus buvo laikomi visi geriantieji su saiku, kitaip sakant susilaikantieji nuo perdidelio svaigalų vartojimo, o abstinentais — žmonės visiški nevartoją svaigalų. Pirma ir Katalikų Blaivybės draugijos įstatuose buvo pažymėta, kad draugijos nariais gali būti asmenys susilaikantieji nuo nesaikingo svaigalų vartojimo ir iš narių nebuvo reikalaujama visiškos abstinencijos. Šia kryptimi buvo varomas ir visas blaivinimo darbas. Juk taip pat dar neseni laikai, kai patys blaivinimo darbo vadovai propagavo mintį, kad patys blaivininkai turi steigti karčiamas, restoranus ir panašias įstaigas, tik norėdami taip jas sutvarkyti, kad jos tarnautų visai priešingam tikslui — girtuokliavimo sumažinimui. Tačiau gyvenimo praktika parodė, kad šioji blaivinimo politika savo tikslo nepasiekė ir susilaukė visiško nepasisekimo. Ir patys karščiausi šios nuomonės šalininkai įsitikino, kad šioji blaivinimo politikos kryptis — gerų rezultatų negali duoti.

Staiga buvo pasukta kitu, visiškos abstinencijos keliu. Bet šiuo sunkesniu keliu nuėjo tik dalis aktyvesniųjų ir jaunesniųjų. Senosios kartos blaivininkai pasiliko ištikimi senosioms gėrimo su saiku tradicijoms ir iki šiol daugely vietų labai tvirtai jų tebesilaiko. Nesitikėdami, kad mums pasisektų juos įtikinti, norime atkreipti visuomenės dėmesį į jų nuomonės klaidingumą.

Mes abstinentai šį klausimą taip sprendžiame. Girtavimo paprotį mes laikome didele mūsų visuomenės gyvenimo blogybe ir todėl jam skelbiame atvirą ir griežtą kovą, be jokių nusileidimų ir kompromisų. Mes esame giliai įsitikinę ir gyvenimo praktikos pamokyti, kad tik šis kovos būdas gali duoti pageidaujamų vaisių. Abstinentų eilės mūsų krašte yra palyginti dar gana retos, priešalkoholinio fronto kovotojai negausūs, todėl pirmųjų šio baro darbininkų pareiga savo pavyzdžiu rodyti naujus, blaivaus gyvenimo kelius. Abstinentas, bet ne blaivininkas senąja prasme, gali daryti įtakos mūsų visuomenei, nes jo žodis bus autoritetingas. Tai, ką senųjų pažiūrų blaivininkas viena ranka

pastato, kita tą patį sugriauna. Jis neva skleidžia blaivybę, o pasitaikius progai girtauja, palaikydamas tą žalingą paprotį. Aišku, kad tada jis nebus autoritetas žmonių akyse. Jei blaivybės idėja pas mus yra gerokai sukompromituota, tai čia labai kalti saikingieji blaivininkai veikėjai, kurie iš tikrųjų ne vieną kartą buvo šį saiką perpildę ir palikę labai neskanų jų „darbo" priminimą. Girtavimas su saiku yra savotiškas girtavimo legalizavimas ir palaikymas. Moderniškoji medicina pripažįsta kenksmingu, žmogaus sveikatai ne tik didelį ir nuolatinį svaiginimąsi, bet ir tą retesnį „saikingąjį" gėrimą. Pagaliau to saiko klausimas yra net savotiškai juokingas. Juk tas svaigalų gėrimo saikas yra labai nevienodas. Vienas išgeria pusbonkę ir jau girtas, o kitas išragavęs dvi tris dar ieško ketvirtos. Be to, pradėjus gerti tą saiką sunku ir išlaikyti, ypatingai mūsų puotose, kur dar tebėra įsivyravęs paprotys svečius versti gerti. Tada kiekvienam saikingąjam yra didžiausias pavojus visiškai nusigerti. Iš to darosi aišku, kad tarp saikingai geriančiųjų, tariamų blaivininkų, ir girtaujančių yra labai mažas skirtumas. Jei tarp saikingųjų ir atsiras mažas nuošimtis tvirtavalių žmonių, kurie iš tikrųjų išlaikys saiką, tai ir šis dalykas dar neįrodo, kad saikingųjų blaivininkų pozicija yra nesugriaunama. Kad ir mažame kiekyje vartodami alkoholinius gėrimus, jie palaiko tą girtavimo paprotį, kurį neva šalina iš gyvenimo. Tokioje situacijoje priešalkoholinė akcija lieka balsu šaukiančiu tyruose.

Užėmę aiškų ir tvirtą visiškos abstinencijos frontą, nemanome, kad vienu rankos mostu nublaivinsim šalį. Tačiau giliai tikime, kad pamažu mums pasiseks išvesti kraštą į blaivų rytojų. Turime žmonių, kuriems rūpi gyviausi mūsų tautos reikalai. Jie pamatys ir tą mūsų gyvenimo blogybę.

Šveicarijos vyskupas Augustinas Egger savo knygoje „Abstinencija krikščioniškas ir patriotiškas meilės darbas". Jis nuo pat savo vyskupavimo pradžios nenustojas skelbęs blaivybės nei gavėnios, nei kituose oficialiuose aplinkraščiuose, tačiau galiu jums tvirtinti, kad vien tuo nieko nelaimėjau. Pasidarbavęs pusmetį abstinencijai, pamačiau savo darbo vaisius. Reforma šioje srityje be abstinentų negalima". Tik su šaknimis raudami iš gyvenimo tą nelemtą paprotį, galime tikėtis, kad kada nors pasiseks jį mums išnaikinti. Pripažindami, kad girtavimas yra šalintina blogybė, būdami nuoseklūs, negalime patys jo palaikyti, nes kitaip visas mūsų darbas bus panašus į tą vaiką, kuris riešuto kevalu norėjo perpilti jūrą. Jei iki šiol blaivinimo darbe nėra visuotino entuziazmo ir naujos, jaunos dvasios, tai čia kalti daugiausia tie saikingieji blaivininkai, kurie, šaltai žiūrėdami į abstinenciją, šiam kilniam, idėjiniam darbui, tarsi palaužia lakiuosius sparnus. Abstinencijos kilnumas patrauks į save visus jaunadvasius pasiryžėlius. Gaivinanti abstinencijos saulė išsklaidys alkoholizmo tamsius debesis, kurie dabar tirštai dengia mūsų kraštą. Abstinenciją pamilęs mūsų jaunimas, atpras nuo daugelio su alkoholizmu susijusių blogybių. Jaunimą matysime ne smuklėse prie stiklelių ir žalių stalukų, bet uoliai varantį naują tautiškos kultūros barą. Abstinencija bus naujas, mūsų tautą gaivinantis pavasaris, žadinąs sutelktas alkoholizmo nepažeistas kūrybos galias. Tačiau negreit dar išauš tas

J. Žaibas

Blaivininkai ir spauda

Jei kaikuriose visuomeninio darbo srityse mūsų blaivininkai ir parodo daugiau aktyvumo, tai savosios spaudos platinime, jos rėmime bei jos bendradarbiavime yra skandalingai atsilikę. Ir kas svarbu, kad šis reiškinys pastebimas jau nuo senai. Juk niekas kitas kaip mūsų visų apsileidimas privedė prie to, kad turėjo sustoti ėjęs vienintėlis Lietuvoje buv. blaivybės reikalams skirtas laikraštis „Sargyba". Dabartinė „Blaivioji Lietuva" turi irgi aibes sunkumų bei kliūčių savo reguliariam ėjimui, kurių svarbiausioji yra tai neaktyvus mūsų organo platinimas plačiųjų masių tarpe ir neuolus bendradarbiavimas teikiant žinių iš priešalkoholinio judėjimo bei girtavimo pasėkų.

Juk nė vienoj valstybėje nėra taip apleistas blaivininkiškos spaudos ūgdymas, kaip pas mus Lietuvoje. Pavyzdžiui, estai kurių valstybė yra kur kas mažesnė negu Lietuva, įstengia išlaikyti bent 5 blaivybės reikalams skirtus laikraščius, o pas mus vargais negalais vienas ir tas retai išeinąs.

Apie spausdinto žodžio didelę reikšmę priešalkoholinėj akcijoj netenka daug šį kart aiškinti. Visiems yra aišku, kad tik su spausdinto žodžio pagelba galima yra prieiti prie visų krašto gyventojų sluoksnių, ir juos patraukti prie blaivybės. Žodžiu, varoma propaganda ne visada galima išvystyti, ypatingai turint omenyje tą faktą, kad daug kas pradžioje nenori stoti į blaivininkų organizacijas, o tuo pačių lankyti jų šaukiamus susirinkimus bei ruošiamas paskaitas. Tad tenka noroms visą pašvęsti blaivininkiškos spaudos ūgdymui bei jos tobulinimui. Jau pirmame „Blaiviosios Lietuvos" numeryje redakcija šio žurnalo kreipėsi į visą blaiviąją visuomenę kviesdama ją aktyviai paremti šį vienintėlį Lietuvoje blaivininkų laikraštį. Bet ar daug kas atsiliepia į šį kvietimą? Tiesa, vienas kitas parodė daugiau negu galima yra. Ypatingai uoliai ėmėsi laikraštį platinti prof. dr. Juozas Bagdonas, dr. Konstantinas Nekvedavičius ir dar vienas kitas, o kiti blaivininkai taip sau. Palinkėjo laimingos kloties, pažadėjojo ateity paplatinti ir viskas. O juk taip neturėtų būti. „Blaivioji Lietuva" yra skirta visam kraštui, ir tai tam kraštui kur girtavimas kasdien auga ir įsigali, tad mūsų visų blaivininkų pareiga sukrusti prie šio laikraščio platinimo, būtent, prie to, kad neliktų Lietuvoje nei vieno kampelio, kur nebūtų „Blaivios Lietuvos", kur neskambėtų galingas žodis, žadinąs prie kovos už blaivybę. Čia be abejo turėtų pirmoj eilėj parodyti daugiau aktyvumo mūsų kunigija. Tiesa, KVC organas „Mūsų Laikraštis" nepagyrė „Blaiviosios Lietuvos", kitaip sakant, davė suprasti, kad nevisai katalikiškas šis blaivininkų laikraštis yra. Bet į tai nevertėtų daug dėmesio kreipti. „Mūsų Laikraštis" daug kartų „nukalbėdavo", ypatingai jeigu kas būdavo pradedama dirbti be

---

pavasaris. Tik sunkiu, organizuotu, planingu darbu mes galime jį priartinti. Būdami optimistai, manome, kad, naujieji priešalkoholinės akcijos keliai mus veda į laimėjimą.

jo palaiminimo ar leidimo, nežiūrint kad tas nebuvo nukreipta prieš katalikybę. Ar ne bus čia dar liekanos „kakiškos" linijos, kuri stengdavosi visur, jei ne gryna akimi, tai bent per žiūronus įžiūrėti bedievybės daigus. Mes nenorim vesti tuščius ginčus su KVC vadovybe, nes esmėj nesame nei KVC, nei „Mūsų Laikraščio" priešai ir net, pavyzdžiui, jiems linkime tvirtėt ir stiprėt, ypatingai viduje, kad nereiktų jų pačių vadams bėgti iš Vyr. Valdybos nesutinkant su gana griežtomis kaž kieno diriguojamomis linijomis. „Blaivioji Lietuva" ne tik nepažeis katalikų ar kitos kurios tikybos išpažintojų jausmų, bet net priešingai gana aukštai įvertina ir priduoda didelį vaidmenį dvasiškijos kovoj su girtavimu. Nuo pradžios ėjimo „Blaivioji Lietuva" statė kaipo pavyzdį, sau ir visam mūsų krašto priešalkoholiniam sąjūdžiui Vyskupą M. Valančių ir jo garbingą asmenybę. Nuo pirmo vienkartinio „Blaivios Lietuvos" numerio, kuriame tilpo gražios ir kilnios Vyskupo T. Matulionio mintys iki paskutinio numerio niekur „Mūsų Laikraščio" redaktoriai neras to, kas pažeistų religiją arba dvasiškiją. Tad visai pamatuotai mes drįstame kreiptis į dvasiškiją ragindami ją prisidėti prie kovos su spausdintu žodžiu už blaivų ir gražų Lietuvos rytojų.

Inteligentija, ypatingai mokytojai, gydytojai kurie stovi arčiau prie liaudies irgi privalėtų tapti blaivininkiškos spaudos apaštalai. Ir bendrai visi be skirtumo, kurie jau supranta į kokią gilią bedugnę gali nuriedėti mūsų tauta, jei ji nesiliaus girtavusi, turi ir privalo pajusti pareigą platinti visur ir visada „Blaiviąją Lietuvą".

Tad visi į darbą. Visi prie idėjinės blaivininkiškos kovos su spausdintu žodžiu ir su pasiryžimu sukurti Naują Blaivią Lietuvą.

DZUKŲ LIAUDIES DAINELĖ

Susvarcyk antela,
Cykiai plūkodama.
Pagalvok, mergela,
Už manį eidama:

Vai ar moki verpci?
Vai ar moki ausci?
Ar moki, mergela,
Kalne rugius piauci?

Neklausk, bernužėli,
Ar moku darbelių:
Pirma pasiklauski,
Ar aisiu už tavį.

Susvarcyk, antela,
Cykiai plūkodama,
Pagalvok, mergela,
Man atsakydama

Nei aš pijokėlis
Nei aš laidokėlis
Tėvelio sūnelis,
Žemės artojėlis.

VISAIP MOKA NUODYTI.

Žinomo žydo pramoninko alaus darykla Wolfo — I. B. Engelmano, paskutiniu laiku matyt, sąryšy su alaus atpiginimu pradėjo savo klijentams teikti tokį „alų", kuris netik iš skonio bet jau ir iš spalvos, matyt, yra, vadinamas, birzgilais, kurį išgerus galima net susirgti.

Šio reikalu spaudoj „Liet. Aide" ir kitur buvo tilpę nusiskundimų. Bet kadangi ponas Volfas į tai mažai kreipia dėmesį, tai turėtų čia daugiau aktyvumo parodyti policija ar kiti kurie valdžios organai, kurių žinioj yra panašių įstaigų priežiūrai.

Neseniai Aleksote policijos nuovadoj buvo p. Volfui surašytas protokolas. Tik kažkodėl dar jis vis vengiamas atiduoti teismo organams.

B. B.

J. Viesulas

Tylus, bet garbingas darbas

Be didelių ginčų turbūt visi sutiks, kad galutinas krašto nublaivinimas įvyks tik tada, kai išaugs blaivi naujoji karta. Todėl jaunosios kartos blaivinimas ir ūgdymas joje nusistatymo prieš girtavimą, yra vienas iš pagrindinių uždavinių, kuriuos turėtų pasistatyti kiekvienas lietuvis blaivininkas.

Reikia pasidžiaugti, kad mūsų krašte, nežiūrint visų pakrikimų, blaivininkiškų pajėgų yra asmenų, kurie į nieką nežiūrėdami, neieškodami iš to sau jokios nudos, dirba gražų ir be galo naudingą jaunosios kartos blaivinimo darbą.

Vienas iš daugiausiai nusipelniusių šiame darbe asmenų yra ilgametis vaikams skirtos spaudos redaktorius mokytojas **Stasys Tijūnaitis.** Šį darbą jau jis dirba virš dešimt metų. Jam teko ilgus metus redaguoti L. Kat. Blaivybės Dr-jos leistą vaikams laikraštėlį „Žvaigždutę". Kiek daug vargo, darbo ir pasišventimo įdėjo jis į to kuklaus laikraštėlio skiltis, galima suprasti iš to, kad per gana trumpą laiką minėtas laikraštis išaugo kaip tiražo taip ir pačio turinio atžvilgiu į rimtą, plačiai paplitusį vaikų žurnalą, kuris galėjo ne tik prilygti užsienio tos rūšies spaudai, bet net ją ir pralenkti. Ir tai viskas įvyko ne kieno kito, bet tik vieno asmens — S. Tijūnaičio pasišventimu ir pastangomis. Kiek daug blaivių minčių ir siekimų „Žvaigždutė" pasėjo į mažų vaikučių širdis, yra sunku pasakyti. Tik reikia pastebėti, kad jei visa blaivioji visuomenė, ypatingai jos vadovybė, būtų aktyviau rėmusi p. S. Tijūnaičio darbus bei jo priešalkoholinę akciją, be abejo pasėkos būtų buvę dar geresnės. Bet dėja, kaip daugelyje kur kitur, taip ir šiuo atžvilgiu buvo padaryta nedovanotinų klaidų. „Žvaigždutė" p. S. Tijūnaičiui teko redaguoti perleisti kitam. Taip susmuko ir nubluko šį spausdinta kregždutė, kuri nešė blaivios idėjos meilę į mažųjų vaikučių širdis ir protą.

Bet ir tada jaunųjų blaivininkų apaštalas nenusimena ir nenuleidžia rankų. Jis savo jėgomis ir lėšomis pradeda leisti mokyklinio amžiaus vaikams laikraštėlį „Kregždutė". Jo skiltyse jis vėl gražiai vaizdeliais, eilėraščiais ir apysakaitėmis veikia į priaugančios kartos protą ir jos sąmonę. Šis laikraštėlis yra vienas iš rimtesniųjų dabar einančių vaikams spausdinių. Jo vertę taip pat didina tas faktas, kad pačiam redaktoriui tenka pakelti ir visas leidimo sunkumas. Todėl blaivioji visuomenė turėtų tai suprasti ir įvertinti. Kiekvieno pareiga savo arba savo artimųjų vaikučiams užsakyti šį laikraštėlį ir jį visokeriopai remti.

Būna ir taip...

Algis Skaidra.

Blaivinimo metodų modernizavimas

Gyvenimas nestovi vietoje. Jame nuolatos viskas juda, mainosi ir keičiasi. Keičiasi valstybių santvarkos ir valdymosi formos, žmonių papročiai ir gyvenimo būdas. Juk dar palyginti taip nesenai paprastas automobilis buvo paskutinis technikos žodis, o šiandien erdvę raižo moderniškiausi lėktuvai, radio bangos iš tolimiausių pasaulio kraštų tobuliausiai perduoda garsus ir net vaizdus. Gyvenimas yra nuolatinė žmonijos pažanga, naujų kelių ieškojimas. Tačiau ne visi sugeba žengti kūrybos ir pažangos ritmo taktan. Yra atskirų asmenų, organizacijų ir net tautų, kurios toli pasilieka žmonijos pažangos kelyje ir tarsi sustingsta kultūros gyvenimo pusiaukely. Mums, žinoma, dar toli gražu nuo tų didžiųjų žmonijos laimėjimų ir kultūros lobių, kuriuos sukrovė žmonija per ilgus amžius. Tačiau mūsų pareiga žiūrėti, kad nesustingtumėm gyvenimo rietinoj ir neapsamanotumėm neveiklume. Dėja, gyvenime yra žmonių, kurie nemoka ar neįstengia eiti kartu su gyvenimu. Jie nesupranta gyvenimo pulso. Jie gyvena ir dirba taip, kaip jų garbinamoj senovėj. Užkietėję konservatizme, jie tarsi nebemato, kad žmonių psichika ir galvojimo būdas taip pat keičiasi. Jei pavyzdžiui seniau žmonės labai didelės reikšmės priduodavo religiniams ir valstybiniams autoritetams, tai šiandien aiškiai matome, kad vyksta šių vertybių perkainojimas. Netolimais vysk. Valančiaus laikais jo autoritetingas žodis daugiau darė įtakos į tų laikų visuomenę, negu visos kitos priemonės. Revizuodami priešalkoholinės akcijos frontą ir ieškodami naujų blaivinimo kelių, negalime nesiskaityti su pakitėjusia žmonių psichika ir visai kitomis gyvenimo sąlygomis. Nesekmė ilgą laiką lydėjo ir dabar tebelydi priešalkoholinio darbo pastangas, kad mūsų buvusieji priešalkoholinio fronto veikėjai sąmoningai ar nesąmoningai vengė sveikos autokritikos ir nuoširdžios savo darbo revizijos. Blaivinimo

BLOGAI, KAI LIETUS LYJA...

metodai, praktikuoti prieš 25 metus ir dabar dar nepakeisti naujesniais, moderniškesniais. Katalikų Blaivybės draugijos gyvenime ir veikime keitėsi vadovaują asmenys, bet nepajudinamai pasiliko blaivinimo metodai, lyg tai būtų kokia nepaliečiama šventovė, į kurios angą būtų uždrausta įžengti mirtingiesiems. Atrodo, kad mūsų buv. blaivybės veikėjai nesuprato, kad darbo metodu dar nesikeičia pačios pagrindinės idėjos. Todėl, savaime suprantama, kad tokioms sąlygoms esant, blaivinimo darbas neįeina į normalias vėžes. Nieko čia nepadės, kad visuomenę apkaltinsim, kaip kad dabar darome, neveiklumu, nejautrumu opiesiems tautos reikalams. Paties darbo tuo nepastūmėsime pirmyn, tik aiškiai parodysime, kad mes nesuprantame mūsų visuomenės nuotaikos, nemokame prie jos prieiti ir prakalbėti jai suprantama kalba.

Klaidingai darytų išvadą tas, kas manytų, kad čia norime pasmerkti senuosius blaivinimo darbo metodus. Ne! Norime pasakyti tik tai, kad savo laiku jie buvo naudingi ir praktiški, tačiau pasikeitus sąlygoms ir gyvenimui pažengus pirmyn, būtų naivus darbas vaikščioti senai kitų išvažinėtais keliais ir dar vaikiškai sau įsikalbėti, kad dirbame milžiniškos vertės darbą. Tušti žodžiai, skambūs šūkiai, ilgi aplinkraščiai ir du kart į metus švenčiamos blaivybės savaitės, mūsų visuomenės nenublaivins. Skaitlingos jaunimo organizacijos į blaivinimo darbą neįtrauktos, nežiūrint to, kad gera dalis jose esančio jaunimo blaivinimo darbui prie kiekvienos progos rodo savo simpatijas. Mūsų Vytauto Didžiojo universitete, kur studijuoja apie keturis tūkstančius jaunimo, abstinentų korporacija savo narius suskaito ant pirštų ir vos šiaip taip vegetuoja. Priešalkoholinės akcijos organizavimas profesiniais pagrindais beveik visai dar nepradėtas. Prieš porą metų įsisteigusi mokytojų blaivininkų sąjunga iki šiol su savo darbais viešai nepasirodė. Užmegsti artimi santykiai su užsienio blaivininkų organizacijomis beveik visai nutraukti.

Turėdami prieš akis šį gana nepavydėtiną mūsų priešalkoholinės akcijos vaizdą, dar aiškiau pajuntame naujų kelių, naujų blaivinimo darbo metodų reikalingumą. Mums reikia įeiti į bendrą kultūros gyvenimą ir laivinimo darbą išplėsti toliau siaurų rėmelių. Daug buvo prikalbėta apie reikalą sudaryti iš visų organizacijų, kurios tik domisi krašte blaivinimo reikalais, tam tikrą centrą, kurio žodis ir autoritetas daug toliau siektų, bet tie visi projektai taip ir pasiliko stalčiuose paslėpti. Tačiau atėjo laikas visokiam neveiklumui, siaurumui ir sustingimui pastatyti kryžių. Išganingas krašto blaivinimo darbas turi būti visų bendromis pastangomis išjudintas iš to užburto rato, į kurį paskutiniu laiku jis buvo patekęs. Naujomis priemonėmis, naujomis jėgomis turime pradėti tą kilnų krašto blaivinimo darbą ir planingai varyti jį tol, kol pašalinsim tą nelemtą paprotį, kuris apgaulinga skraiste prisidengęs knisasi po mūsų tautos gyvenimo pamatais ir silpnina tautą fiziniai ir dvasiniai.

PAKUONIS. Birželio mėn. 29 d. čia laike didžiųjų Šv. Petro atlaidų dalis suvažiavusiųjų smarkiai nusigėrė ir sukėlė didelį triukšmą. Pasėkoj tapo išvaikyta šiaulių gegužinė ir keletas piliečių liko kruvinais pakaušiais. Dalis trukšmadarių tapo uždaryta į daboklę.

El. Kr-tė.

Jaunimo blaivinimas

Vasaros blaivybės savaitės proga Telšiuose einąs savaitraštis „Žemaičių Prietelius" nr. 26 spausdina gana vertingą straipsnį „Susirūpinkime jaunimo blaivinimu". Čia talpiname trumpą ištrauką iš minėto straipsnio drauge pareikšdami, kad ir mūsų manymu reiktų daugiau kreipti dėmesio į jaunimo blaivinimą.

„Metus žvilgsnį į šių dienų gyvenimą, aiškiai matyti, kad mūsų jaunimas neina blaivybės keliu. Lietuvių priežodis sako: „Obuolys nuo obels netoli tenurieda". Mūsų senesnioji karta skęsta alkoholio bangose. Todėl visai nenuostabu, kad ir jaunimas ima girtauti. O kad mūsų jaunimas nėra blaivus, rodo liūdni gyvenimo faktai. Štai, žiūrėk, tik ir girdėsi, arba laikraštyje skaitysi, kad girti jaunuoliai tai šen, tai ten peiliais pasidarė viens kitam skaudžias vidurių operacijas. Tik pasižiūrėkime, ar apsieina be svaiginamų gėrimų bent koks jaunimo pasilinksminimas, ar šiaip bet kokia pramoga? — Ne, be svaiginamų gėrimų neapsieina, jie reikalingi visur. Šiandieną visi gerai pastebime, kad jaunimas doros žvilgsniu žemai yra puolęs. Jaunimo dorinis puolimas ypač Žemaičiuose aiškiai matyti. O viso to bene vienas iš didžiausių kaltininkų yra alkoholis. Iš girtaujančio jaunimo — liūdna tautos ateitis. „Girtavimas — tai ankstyva senatvė", sako Dr. Laucerewe. Įsigalėjus girtavimui su ištvirkavimu, žuvo garsi Romos ciesorystė ir karinga Graikijos imperija. Ir šiandieną istorija jų vardus temini. Yra rimto pavojaus ir mūsų tautai. Reikalinga šiuo reikalu daugiau susirūpinti. Tik pasiklausykime, ką sako žymus mūsų publicistas J. Keliuotis: „Girtavimas ir ištvirkavimas plinta ir grąso mirties kalaviju pakirsti mūsų tautai jos gyvybės šaknis".

Noriu aš čia primigtinai pabrėžti, kad mes per mažai dėmesio kreipiame į jaunimo blaivinimo darbą. Ir bendrai paskutiniuoju laiku darosi įspūdis, kad blaivybės idėja Lietuvoje yra nublukusi, negyva, tarsi norima ją visai numarinti. Vasaros ir žiemos blaivybės savaičių proga mūsų spaudoje parašoma tuo reikalu keletas straipsnelių, ir tuo viskas baigiasi. Nieko apčiuopiamo nematyti jaunimo blaivinimo darbe. Keletą metų merdėjęs turėjo numirti blaivybės laikraštis „Sargyba"; sunkiai einasi ir su Blaivybės Draugija. Šiais ekonominio krizio laikais, žinoma sunku Blaivybės Draugijai gerai gyvuoti, negaunant pašalpos iš vyriausybės. Ką ne ką, bet Blaivybės Draugiją reikėtų subsidijuoti. Mūsų organizacijų veikime į jaunimo blaivinimą irgi per mažai dėmesio kreipiama.

Į jaunimo blaivinimo darbą turėtų sutartinai stoti visi: kunigai, mokytojai, auklėtojai, visuomenės veikėjai, jaunimo organizatoriai. Tik visų bendras ir nuoseklus trūsas gali duoti laukiamų vaisių. Todėl daugiau reikia susirūpinti jaunimo blaivinimu ir šiam darbui nepagailėti nei laiko, nei jėgų. Turime nepamiršti, kad blaivindami jaunimą atliekame daug svarbių uždavinių: užstojame kelią girtavimui, keliame tautos kultūrą, stipriname dorovę, didiname medžiaginę gerovę. Baigiu šį trumpą savo rašinėlį Dr. Legran žodžiais: „Vesti kovą su alkoholiu yra daugiau, negu atlikti didžiausį patrijotinį darbą".

TELŠIAI. Birželio mėn. 13 d. čia broliai Budriai bešvęsdami varduves gerokai išsigėrę, pradėjo muštis. Tėvui, kuris mėgino sutaikinti, apdraskė drabužius, o vienas griūdamas sunkiai susižeidė galvą į akmenį, kad teko net į ligoninę nugabenti.

K-tė.

Į ežerų į kalnų kraštą

Birželio mėn. 26-27 d. Vilniui Vaduoti S-gos Žaliakalnio skyrius, kuriam pirmininkauja „Blaivios Lietuvos" redaktorius Pr. Giedraitis, buvo surengęs linksmą ir įdomią ekskursiją į Zarasų kraštą.

Išvažiavome šeštadienio vakare. Per visą savaitę negailestingai kepinus saulutė šeštadienio ryte kaž kuo užsirūstino ir jau iš pat ryto neberodė savo veido. Dangus niaukėsi žadėdamas pavilgyti drėgmės ištroškusią žemę. Bet posakis kas vienam gali būti gerai, tai kitam tas labai blogai, pasitvirtino ir šį kart. Visoms pilko kaimo darbo skruzdėms lietus buvo savotiškas išganymas ir išvadavimas nuo sausros ir liūdnų ūkiui pasėkų, o mums ką ir bekalbėti... Tenka traukti storas brezentas ant sunkvežimio stogo ir įlindus į jį tarsi į priešdujinės apsaugos rūsį, susispaudus apleisti laikinąją sostinę, kuri nors kasdien puošiasi ir auga, negali sumažinti ilgėsio prie tikros ir amžinos sostinės Vilniaus.

Pradedam važiuoti su keliančia kovos jausmus daina „Į kovą, į kovą." Kam nepatinka šios dainos gaida, pas ką ji nekelia tautinio kovos ūpo ir idėjinio entuziazmo? Visiems. Daug kas mėgino šios dainos žodžius ir meliodiją pritaikyti prie savųjų srovių. Štai buv. darbiečiai net ją šiek tiek pakeitę buvo pavertę savuoju himnu. Nesenai savaitraštyje „Ūkininke" buvo atspausdinta: naujai perdirbta daina „Į kovą, į kovą", tik šį kart ji daugiau nukreipta prieš alkoholį. Ir iš tiesų ji visur ir visiems tinka.

Važiuojant sutinkam dažnai prieš mus atvažiuojančius sunkvežimius, pilnus jaunimo. Tai jaunalietuviai vyksta į savo sąskrydį. Toliau marguoja būrėliai moterėlių. Jos vyksta irgi į savąjį „sąskrydį" Eucharistinį Kongresą Kėdainiuose.

Bet mes važiuojam prieš ir kitur. Atlaidiniai susikimšimai mums įkyrėjo, mus traukia prie savęs viliojanti gamta ir pilkas, kaž ko liūdnas, sodžius, iš kurio daugumoje mes esame kilę, kurio sveikas, gyvenimo nesugadintas elementas, valstietis nepaliauja lietuviškai galvojęs ir laukia valandos, kada senoji Gedimino pilis grįš į nedalomą Lietuvos kūną.

Mirga pro mūsų akis Jonava, Ukmergė, Leliūnai. Štai ir Utena. Ekskursantus pasitinka su išskėstomis rankomis nuoširdžiai sveikindamas malonus visos Utenos visuomenės mylimas komendantas pulk. leit. Murnikas. Lyg savo vaikams, ekskursantams jis ieško patogios nakvynės, vaišina, mokina dainuoti ir užkrečia visus linksmu entuziazmu. Vėl dainos juokai ir nuoširdūs žodžiai. Visi apgailestauja, kad vakare ruoštas šaulių tradicinis Joninių sutikimas ant Piliakalnio dėl lietaus nebeįvyks.

Iš ryto sukvežimis vėl tiesiu, lyg adata, plentu skrenda į ežerų kraštą, Zarasus. Nežiūrint, kad šoferis leidžia mašiną pašėlusiu greičiu, visiems atrodo, kad dar per lėtai važiuojam. „Greičiau į Zarasus", skamba iš visų lūpų.

Zarasai. Čia su karišku kantrumu mūs laukia žingsniuodamas plačiu trotuaru vietos nuovados viršininkas p. Juodvalkis. Maloniai šypsosi, sveikina „naujokus" pirmą kartą atvykusius į Lietuvišką Šveicariją. Toliau seka supažindinimas su pačiais Zarasais. Iš tiesų, daug ko čia yra gražaus ir nepaprasto. Bet argi viską surašysi...

Saulė leidžiasi. Ragina „namo" ekskursijos vadovas. Reikia klausyti. Juk prieš vėją nepapūsi. Važiuojam atgal į Kauną, o širdyje tiek daug gražių neišdildomų įspūdžių ir naujai susikūrusių jausmų!

Dar daugiau tokių ekskursijų...

J. Viesulas.

UKMERGĖ. Traktiršėikas Bakučionis savotiškai „išaiškina" Kainų Tvarkytojo parėdymus. Vertėtų vietiniai policijai šia „įstaiga" susidomėti.

J. B.

Naujos knygos

A. Tolstojaus, AUKSINIS RAKTELIS arba **BURATINO NUOTYKIAI.** Iš rusų kalbos vertė **J. Kruminas ir Kazys Jakubėnas.** Sakalo leid. 178 puslapiai. Kaina 2 lit. Kaunas, 1937 metai.

Tai žymaus rusų rašytojo A. Tolstojaus kūrinys skirtas vaikams ir jaunimui. Jį gerai išvertė į lietuvių kalbą žinomi liaudies poetai J. Kruminas ir K. Jakubėnas. Ši apysaka, kuri kaip minėta yra skirta priaugančiai kartai, vaizduoja pasakišką iš medžio sukurtą gyvą vaikutį, kuris pergyvena gana daug įvairių ir įdomių nuotykių ir scenų. Gabi ir geniali A. Tolstojaus plunksna sugebėjo ir iš šio skirto vaikams kūrinio išvesti savotiškai gyvų vaizdų ir minčių, su kuriomis būtų neprošalį susipažinti ir suaugusiems.

Knygos vertę didina ir tas faktas, kad mūsų jaunoji karta neturi pakankamai jai skirtos, o svarbiausiai tinkamos literatūros. Tiesa, netrūksta įvairių Vyčių Nemunėlių, Gilbonių ir kitų, kurie bando kurti eilėraščius ir proza. Bet deja, ši jų „kūryba", nors ir „sužavi" vieną kitą minėtų „poetų" draugą, visgi praktiškai pasilieka svetima vaikų psihologijai ir jų galvojimui. Jau suaugęs perskaitęs įvairius „Ženklus ir stebuklus" bei „Sirenos skardžią naktį" turi pripažinti, kad ten perdaug kantičkinių minčių, tuo labiau tokių „poetų" „kūryba" atbaido net dalinai nustatoto vaikus prieš knygą ir bendrai skaitymą.

Knyga išleista švariai. Daug iliustracijų. Knygos kaina palyginus nebrangi. **Žaibas.**

DABARTIES KLAUSIMAI. Tai religinės adventistų bendruomenės neperiodinis leidinys, išeinąs jau VIII metai. Dabar leidinį redaguoja K. Strazdauskas. Šiomis dienomis išėjo eilinis šio leidinio numeris, kuriame telpa daug įvairios religinės medžiagos, atvaizduojančios tikslus ir siekius, kuriuos yra užsibrėžusi pasiekti adventistų bendruomenė. Ypatingai įdomus straipsnis „Ar esame anksčiau gyvenę", kuriame bandoma išsiaiškinti klausimą ar žmogus atsinaujina. Leidinio kaina 40 centų, adresas Kaunas, Vokiečių g-vė nr. 57.

ADMINISTRACIJOS ŽODIS

P. K. Garlauskui, Vaškuose. Jūsų prenumeratą (4 litus) per prof. J. Bagdoną gavome. Laikraštį pasiuntėm nuo pirmo numerio.

Latvijos Lietuvių S-gos Bebrenų skyriui. Laišką gavome, laikraštį skaityklai siunčiame, tik nežinome tikslaus Jūsų buveinės adreso. Todėl ar gaunate laikraštį? Praneškite.

„Policija" nr. 13 talpina charakteringą korespondenciją iš Klaipėdos krašto.

DAR VIS ATSIRANDA TAMSUOLIŲ, KURIE SVAIGINA SAVO PROTĄ ETERIU

Galsdonai. Nors pasienio policija gana uoliai kovoja su tuo šlykščiu ir gana kenksmingu žmogaus sveikatai darbu, bet vis dėlto atsiranda dar gana daug tokių tamsuolių, kurie už savo sunkiai uždirbtą litą perka eterį arba denatūratą ir svaigina savo protą. Daugiausia tai yra pastebima jaunuoliuose, kurie dar maža supranta to šlykštaus gėrimo kenksmingumą. Pasitaikius kokiai nors šventei ar kokiai pramogai, kiekvienas stengiasi gauti nors mažą kiekį eterio ar panašių svaigalų, kad galėtų apsvaiginti savo smegenis. Bet pasienio policija tokiom pramogom stengiasi kiek galima užkirsti kelią. Galima pažymėti, kad nei viena tokia pramoga nepasilieka nepastebėta. **K-ys Galsdoniškis.**

0,50

Visi **Visi** **Visi**

Važiuojam į nepaprastai linksmą ir idomią vilnetišką

IŠKYLĄ (gegužinę),

kurią ruošia Vilniui Vaduoti S-gos Kauno miesto skyriai.

Iškyla (gegužinė) įvyks liepos 25 d. Kernavėje.

Išvažiuojam 9 val. ryto garlaiviu iš garlaivių prieplaukos. Užsirašyti ir įsigyti pakvietimus galima: Vilniui Vaduoti S-gos Centro raštinėj, Duonelaičio g. 9a, pas VVS-gos Kauno miesto ribose veikiančių skyrių komitetų iždininkus ir iškylos organizacinės komisijos narius: Pr. Giedraitį (Žaliakalnio skyriaus pirmininką) gyv. Kranto al. 96 nr., telef. 41630, K. Juozapaitį (Liet. Banko tarnautojų skyriaus) Lietuvos Bankas, ir pas p. Žilevičių gyv. Giedraičių g. 6.

Pakvietimų bus galima gauti ir prie garlaivio.

Pats važiuok ir kitus paragink į šią nepaprastą iškylą.

Visi ir visur

skaitykime Latvijos Lietuvių visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo savaitinį laikraštį

„LIETUVIŲ BALSAS"

Jame bendradarbiauja visi Latvijos lietuvių žymesnieji žurnalistai bei visuomenininkai.

„Lietuvių Balsą" leidžia Latvijos Lietuvių Sąjunga.

Prenumeratos kaina Latvijoj, Lietuvoje ir Estijoje — metams 4 ls., pusmečiui 2 ls., ketvirčiui 1 ls. Kitose valstybėse — metams 8 ls.

Redakcija ir Administracija **Riga, Matisa iela nr. 49.**

Redaktorius — leidėjas Pr. Giedraitis, Kaunas, Kranto al. nr. 96 tel. 41630.
Spaudė: „Kauno" sp. Kaune, Vienybės a. 15 nr. Tel. 24266.